

RS AU § 65 Gemensamt samråd för två havsbaseade projekt; energiparken Pleione och vindparken Ran öster om Gotland

Ärendenummer: RS 2023/1743

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen

- Regionstyrelsen beslutar att föreslaget yttrande inges.

Sammanfattning

Företaget OX2 har hållit ett gemensamt avgränsningssamråd i arbetet med att ta fram miljökonsekvensbeskrivningar för etablering och drift av två vindparker: Vindparken Ran som planeras cirka 12 km utanför Gotlands östra kust inom territorialvattnet och energiparken Pleione som planeras cirka 37 km utanför Gotlands östra kust i Sveriges ekonomiska zon. Driftsstart för båda parkerna planeras till tidigast år 2030, med Ran först i byggfas.

Regionstyrelsen beslutade i § 350/2023 att regionstyrelsen fattar beslut om samrådsyttrande om vindkraftsparkerna Pleione och Ran.

Tillstånd som behövs för vindparken Ran

För att uppföra och driva vindparken Ran och tillhörande anläggningar inom territorialvattnet krävs tillstånd både för miljöfarlig verksamhet och för vattenverksamhet enligt 9 kap. och 11 kap. miljöbalken.

OX2 ämnar också ansöka om ett Natura 2000-tillstånd, med hänsyn till Natura 2000-områdena Ryssnäs, Skenholmen och Asunden samt det planerade Natura 2000-område för fågelskydd längs Gotlands östra kust, för att visa att parkerna inte ger störningar och betydande påverkan på bevarandet av utpekade skyddsarter i områdena. Samtliga dessa tillstånd söks hos mark- och miljödomstolen.

I tillståndprocessen för vindparken Ran ingår också att Region Gotland beslutar om kommunal tillstyrkan enligt miljöbalken 16 kap.

Tillstånd som behövs för energiparken Pleione

Energiparken Pleione planeras utanför territorialgränsen, men i Sverige, i zonen där lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon (SEZ) gäller. Energiparken behöver därför tillstånd enligt 5 § SEZ för uppförande och drift av vindkraftverk och tillhörande anläggningar, inklusive anläggningar för produktion och lagring av vätgas och syrgas. Ansökan enligt SEZ prövas av regeringen.

Se hemsidan www.ox2.com/sv/projekt/pleione-ran för visualiseringar och fotomontage.

Samrådsyttrande var önskat till den 30 november, förlängd yttrandetid är beviljad. Fler remiss-tillfällen i ärendet samt frågan om kommunal tillstyrkan kommer senare i tillståndsprocessen.

Parkernas läge och omfattning

Vindpark Ran planeras över cirka 327 km². Fullt utbyggd planeras vindparken att bestå av 90–121 vindkraftverk, deras totalhöjd blir maximalt 310 meter, med rotordiametrar mellan 240 och 280 meter. Parken förväntas ha en installerad effekt om cirka 1,8 GW och förväntas kunna generera omkring 8 TWh förnybar el per år.

Energipark Pleione kan bli cirka 194 km². Fullt utbyggd kommer parken att omfatta 42–70 vindkraftverk med en höjd om 270-370 meter och med rotordiametrar mellan 240 och 340 meter, verkens effekt blir 15-25 MW vardera. Parken förväntas ha en installerad effekt om cirka 1,0 GW och förväntas kunna generera omkring 5 TWh förnybar el per år.

Justering till större verk söktes, under senhösten 2023, för energipark Pleione som är belägen långt från land. Större vindkraftverk med större rotordiameter kan generera 50 procent mer el vid svagare vindar (cirka 5 m/s). Med högre vindkraftverk blir verken färre till antalet och uppförs med större mellanrum mellan verken. Storleken på verken kan ha betydelse för bland annat påverkan på landskapsbild, fågel, fladdermöss, flygplan, försvaret, bottenflora, bottenfauna samt hur mycket bottenyta som tas i anspråk. Förändringen påverkar inte beskrivningen av preliminär miljöpåverkan från parkerna.

Avståndet mellan parkerna blir cirka två mil. Den största farleden öster om Gotland går mellan de planerade parkerna. Tillstånd söks i annan ordning för internt kabelnät i parkerna samt tillstånd kopplade till vätgasproduktion i Pleione-parken. Vidare kommer tillstånd för nätanslutning att sökas där det blir mest aktuellt. Kapacitetstanslutning till transmissionsnät, för dessa parker på upp till 2,8 GW i effekt och som tillsammans kan komma att generera upp till 13 TWh el per år handlar om stora laster.

Parkerna i relation till andra planer

Elnätet på Gotland kan bara komma att överföra en mindre del av den producerade elen. OX2 anger vätgas till bland annat färjetrafik och el för produktion av handelsgödsel som möjliga nya användningsområden på Gotland, för delar av den el som kan produceras i parkerna Ran och Pleione. Det kan bidra till ett utvecklat näringsliv på Gotland, i linje med regionala mål. Kapaciteteten på den planerade anslutningen av elnätet på Gotland till det svenska transmissionsnätet är dock inte dimensionerad för att överföra el från stora havsbaserade parker.

I Region Gotlands granskningsunderlag till ny översiktsplan, finns området där Ran planeras med som nytt vindbruksområde, enligt det tilläggsförslag till havsplanerna, från Energimyndigheten 2022, med nya havsområden utpekade för energiutvinning.

Området där Pleione planeras är utanför Region Gotlands område för översiktsplanering, men ingår bland de områden som Energimyndigheten pekat ut inom ramen för sitt uppdrag att peka ut havsområden lämpade för energiutvinning. Det uppdragets målbild för Östersjön är att föreslå områden av tillräcklig omfattning för att minst 70 TWh el per år sannolikt ska komma att produceras.

Avsnitt i samrådsunderlaget

Samrådsunderlaget beskriver den planerade verksamhetens lokalisering, tidsplan, omfattning, tekniska utformning och påverkan. Planerad driftsstart anges kunna bli kring år 2030. I områdesbeskrivningen i samrådsunderlaget finns rubrikerna 1. Havsplaner, 2. Geografi och djupförhållanden, 3. Hydrografi och meteorologi, 4. Områden av riksintresse, 5. Naturmiljö, 6. Landskapsbild och kulturmiljö, 7. Rekreation och friluftsliv, 8. Naturresurser, 9. Miljökvalitetsnormer, 10. Klimat, 11. Infrastruktur och planförhållanden. Motsvarande rubriker finns i kapitel 7 om Preliminär miljöpåverkan. Vidare finns avsnitt kopplade till tillstånd för att hantera vätgas i parken Pleione.

Bedömning

Detta yttrande kommer av företaget att beaktas i arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen. Förvaltningens bedömning i avgränsning av yttrandet och motivering av förslaget till beslut är därför att i detta skede avgränsa synpunkterna till just om miljökonsekvensbeskrivningens områden är tillräckligt väl beskrivna. Ett bredare underlag för politiskt ställningstagande kommer senare i processen. Samrådsunderlaget gäller för tillståndsansökan enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon (SEZ), lagen (1966:314) om kontinentalsockeln (KSL), miljöbalken och Natura 2000-regelverket, samt lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredras av Helena Andersson, ekostrateg, regionstyrelseförvaltningen.

Arbetsutskottet föreslår att redaktionella ändringar görs i yttrandet till regionstyrelsens sammanträde.

Ordförande ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag med redaktionella ändringar och finner att det bifalls.

Beslutsunderlag

Inbjudan till samråd, inklusive underlag, inkom 2023-09-06

Kompletterande samrådsunderlag för Pleione

Minnesanteckningar från fysiskt samrådsmöte med Region Gotland

Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse daterad 2023-12-13